EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 19.6.2024
COM(2024) 627 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 627 final}

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263[1] ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011[2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241[3], jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on EU:n rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan EU:n alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

---

[1] EUVL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(2) REPowerEU-asetuksella[4], joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain EU:n riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan EU:n energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Ruotsi on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon *EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen*[5] tarjotakseen tietoa politiikkaa koskevien päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Näistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tiedonannon jatkoksi komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 *Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskevan vuosikertomuksen*[6]. Kertomuksessa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailukykyyn liittyvät vahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yhdeksän kilpailukykytekijän osalta.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2024[7]. Tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Selvityksessä määritetyt painopisteet, jotka Eurooppa-neuvosto hyväksyi 22 päivänä maaliskuuta 2024, rakentuvat kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 lisäksi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2024 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Niin ikään komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen 12 päivänä huhtikuuta 2024 ja ehdotuksen 11 päivänä maaliskuuta 2024.

(5) EU:n uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta. Lisäksi siihen sisältyy muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annettu asetus (EY) N:o 1467/97 ja muutettu

---

4 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annettuun direktiiviin 2011/85/EU[8]. Uuden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat julkisen velan kestävyys sekä kestävä ja osallistava kasvu, joihin pyritään julkisen talouden asteittaisen vakauttamisen sekä uudistusten ja investointien avulla. Sillä lisätään kansallista omistajuutta ja keskipitkän aikavälin painotusta sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion olisi toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Nämä suunnitelmat sisältävät jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljän tai viiden vuoden aikajänteellä jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen[9] olisi täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla viimeistään sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla, alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen, ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen näiden suunnitelmien laatimista komission on määrä lähettää [21 päivänä kesäkuuta] 2024 jäsenvaltioille ohjausta suunnitelmien ja myöhemmin toimitettavien vuotuisten edistymisraporttien sisällöstä ja toimittaa niille asetuksen (EU) 2024/1263 5 artiklan nojalla julkisen talouden sopeutusta koskevaa teknistä ohjausta (tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot). Jäsenvaltioiden olisi toimitettava keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa 20 päivään syyskuuta 2024 mennessä, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava kansallisten parlamenttiensa osallistuminen sekä itsenäisten finanssipolitiikan instituutioiden, työmarkkinaosapuolten ja tilanteen mukaan muiden kansallisten sidosryhmien kuuleminen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen rinnan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019,

---

8 Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Nettomenot sellaisina kuin ne on määritelty 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa (EUVL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). ’Nettomenoilla’ tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Ruotsi toimitti 28 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 4 päivänä toukokuuta 2022 päätöksen Ruotsin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä[10]. Päätöstä muutettiin 9 päivänä marraskuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku[11]. Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Ruotsi on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Ruotsi toimitti 26 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2024 lähentymisohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 8 artiklan 1 kohtaa noudattaen. Vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Ruotsin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Ruotsia koskevan vuoden 2024 maaraportin[12]. Siinä arvioidaan Ruotsin edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Ruotsi on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelma ei vastaa lainkaan tai joihin se vastaa vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Ruotsin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien EU:n yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Ruotsista perusteellisen tarkastelun. Mainitun asetuksen soveltamiseksi Ruotsin makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission yksiköiden arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin maaliskuussa 2024[13]. Komissio totesi 19 päivänä kesäkuuta 2024, että Ruotsilla on makrotalouden epätasapainoja. Ruotsilla on erityisesti kiinteistömarkkinoihin liittyviä haavoittuvuuksia ja paljon yksityistä velkaa. Nämä

[10] Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 4 päivänä toukokuuta 2022, Ruotsin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 7772/2022; ST 7772/2022 ADD1).

[11] Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 9 päivänä marraskuuta 2023, Ruotsin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 4 päivänä toukokuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (14474/2023).

[12] SWD(2024) 627 final.

[13] SWD(2024) 85 final.

tekijät ovat edelleen merkityksellisiä viimeaikaisista korjaustoimista huolimatta, ja niiden torjumiseksi toteutetut politiikkatoimet ovat olleet rajallisia. Kiinteistöjen hinnat ovat nousseet merkittävästi useiden vuosien ajan, mutta laskeneet vuoden 2022 lopusta lähtien. Yksityisen sektorin velka supistui suhteessa BKT:hen nopean nimellisen BKT:n kasvun vuoksi inflaation ollessa korkea, mutta nimellisesti velka kasvoi edelleen. Korkojen nopea nousu on vaikuttanut kielteisesti kotitalouksien ja liikekiinteistöyhtiöiden velanhoitoon, vähentänyt kysyntää ja vaikuttanut kiinteistöjen hintoihin. Vaihtuvien korkojen ja erittäin pitkien asuntolainojen yleisyys on aiheuttanut paineita kotitalouksien taseille, heikentänyt takaisinmaksukykyä ja vähentänyt näin kulutusta ja myötävaikuttanut vuoden 2023 taantumaan. Samaan aikaan uusien asuntojen rakentaminen on vähentynyt jyrkästi. Viimeaikaisesta laskusta huolimatta asuntojen hinnat ovat edelleen huomattavan yliarvostettuja. Liikekiinteistöjen hinnat eivät myöskään näytä vielä täysin muuttuneen, ja velanhoitoon liittyy riskejä, jos korot pysyvät korkeina ja arvostukset laskevat. Rahoitusala on erittäin altis kiinteistömarkkinoiden riskeille, mutta sen vahvojen mittareiden pitäisi hillitä kiinteistöalan ongelmien leviämistä talouteen laajemmin. Edistyminen politiikkatoimissa on ollut vähäistä, ja jos määrätietoisempia toimia ei toteuteta, havaitut haavoittuvuudet jatkuvat ja saattavat johtaa velkarahoitteisten asuntojen hankintaan ja asuntojen hintojen yliarvostukseen. Asuntotarjontaa lisäävillä toimenpiteillä voitaisiin ehkäistä näitä ongelmia huomattavasti. Lisäksi verotuksella edistetään edelleen velkarahoitteista asuntojen hankintaa asuntolainojen korkojen merkittävällä verovähennyskelpoisuudella ja suositaan asunnon omistajuutta. Vuokramarkkinoita ei ole uudistettu.

(11) Eurostatin vahvistamien tietojen[14] perusteella Ruotsin julkisen talouden rahoitusasema, joka vuonna 2022 oli 1,2 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen, supistui niin, että julkinen talous oli 0,6 prosentin alijäämäinen vuonna 2023, ja julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 33,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2023 loppuun mennessä 31,2 prosenttiin.

(12) Neuvosto suositti[15] 12 päivänä heinäkuuta 2022 Ruotsille, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa[16], kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Ruotsin olisi oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Ruotsille suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys[17] oli vuonna 2023 pitkälti neutraali eli 0 prosenttia

---

14 Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2024.

15 Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Ruotsin kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto, *EUVL C 334, 1.9.2022, s. 1*.

16 Komission kevään 2024 talousennusteen perusteella Ruotsin keskipitkän aikavälin potentiaalisen tuotannon kasvu vuonna 2023 on nimellisin luvuin arviolta 7,7 prosenttia kymmenen vuoden keskimääräisen reaalisen potentiaalisen kasvun ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella.

17 Finanssipolitiikan viritys määritellään parametriksi, jolla mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sen tavoitteena on arvioida sekä kansallisesti rahoitettavan että EU:n talousarviosta rahoitettavan finanssipolitiikan antamaa taloudellista sysäystä.

suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan virityksen vuonna 2023 pitkälti neutraali vaikutus, joka oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen ja neuvoston suosituksen mukainen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen pitkälti neutraali vaikutus johtui siitä, että energian hintojen noususta kärsiville kotitalouksille ja yrityksille tarkoitettujen (kohdennettujen ja kohdentamattomien) tukitoimenpiteiden kustannukset ovat vähentyneet (0,3 prosenttiyksiköllä suhteessa BKT:hen). Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoitiin osittain useilla pienemmillä toimenpiteillä, muun muassa alentamalla polttoaineiden energiaveroa. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 4,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne lisääntyivät 0,2 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Ruotsi rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen (mm. ilmastohankkeita ja vähäpäästöistä teknologiaa teollisuudessa rahoittavat Industry leap- ja Climate leap -ohjelmat) sekä investointeja laajakaistan yleistämiseen. Ruotsi ei ole vielä esittänyt elpymis- ja palautumistukivälineen mukaista maksupyyntöä.

(13) Vuoden 2024 lähentymisohjelmaan sisältyvät keskeiset kehitysarviot voidaan tiivistää seuraavasti. Julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvu on 0,7 prosenttia vuonna 2024 ja 2,5 prosenttia vuonna 2025 ja KPIF-inflaatio (kuluttajahintainflaatio ilman korkomenoja) 2,1 prosenttia vuonna 2024 ja 1,7 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen odotetaan vuonna 2024 kasvavan 1,2 prosenttiin ja vuonna 2025 supistuvan 0,3 prosenttiin. Julkisen talouden velan odotetaan kasvavan 32,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä ja supistuvan sitten 31,4 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden rahoitusaseman ylijäämän arvioidaan nousevan 0,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2026 ja 1,7 prosenttiin vuonna 2027. Julkisen talouden rahoitusaseman alijäämän suhteessa BKT:hen ennakoidaan sen vuoksi pysyvän ohjelmakauden aikana alle 3 prosentin viitearvon. Julkisen talouden velan odotetaan puolestaan vähenevän vuoden 2025 jälkeen suhteessa BKT:hen 30,0 prosenttiin vuonna 2026 ja 28,0 prosenttiin vuonna 2027.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 0,2 prosenttia vuonna 2024 ja 2,1 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI-inflaatio on 2,0 prosenttia vuonna 2024 ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024, mikä johtuu muun muassa verotulojen kasvun heikkenemisestä ja erityisesti indeksisidonnaisiin eläkkeisiin liittyvien menojen kasvusta alue- ja kuntasektorilla, kun taas julkisen talouden velan odotetaan kasvavan 32 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä. Komission arvioiden perusteella finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan elvyttävä, 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen.

Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on sisällytetty elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot. Indikaattorin negatiivinen (positiivinen) etumerkki viittaa elvyttävään (kiristävään) finanssipolitiikkaan.

(16) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ’avustukset’, rahoitetaan vuonna 2024 menoja määrä, joka on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaiden investointien ja tuottavuutta lisäävien uudistusten tekemisen ilman suoraa vaikutusta Ruotsin julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan.

(17) Neuvosto suositti[18] 14 päivänä heinäkuuta 2023 Ruotsille, että se säilyttäisi julkisen talouden rahoitusaseman vakaana vuonna 2024. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 talousarviota laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaisi neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Ruotsin rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan olevan 0,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (0,1 % vuonna 2023) eli se ylittää maan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen, joka on –1 prosentin rakenteellinen rahoitusasema suhteessa BKT:hen. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Ruotsi purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto täsmensi vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Ruotsin olisi varmistettava, että ne kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset[19] ovat suhteessa BKT:hen alle 0,1 prosenttia vuonna 2023, alle 0,1 prosenttia vuonna 2024 ja 0 prosenttia vuonna 2025. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ennakoidaan purettavan mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(19) Lisäksi neuvosto suositti, että Ruotsi jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen avustusten ja muiden EU:n varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan vuonna 2024 kasvavan 5,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen (kun ne vuonna 2023 olivat 4,9 % suhteessa BKT:hen). Tämä vastaa neuvoston suositusta. EU:n varoilla rahoitettavien julkisten menojen, elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan pysyvän vuonna 2024 ennallaan 0,2 prosentissa suhteessa BKT:hen.

(20) Ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella ja olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, julkisen talouden alijäämä on komission kevään 2024 talousennusteen mukaan 0,9 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja julkisen talouden velka 31,3 prosenttia suhteessa BKT:hen odotettavissa olevan talouden elpymisen ansiosta.

---

[18] Neuvoston suositus Ruotsin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 252).

[19] Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen suunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Ruotsin pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta suunnitelman sitoumukset voidaan täyttää elokuuhun 2026 mennessä, Ruotsin on olennaisen tärkeää nopeuttaa huomattavasti uudistusten ja investointien täytäntöönpanoa. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(22) Ruotsin edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan EU-rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Ruotsi on edistynyt koheesiopolitiikan ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta haasteita on vielä jäljellä ja pääkaupunkiseudun ja muun Ruotsin välillä on yhä eroja. Koheesiopolitiikan täytäntöönpanon nopeuttaminen on tärkeää, ja ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen. On ratkaisevan tärkeää tukea edelleen innovointia, jolla edistetään yhteiskunnan viherryttämistä ilmastoneutraalin talouden saavuttamiseksi, ja pienentää edelleen sosioekonomisia alueellisia eroja sekä kaupunkialueiden ja muiden alueiden välisiä eroja. Lisäksi on edelleen erittäin tärkeää edistää täydennys- ja uudelleenkoulutusta ja kiinnittää tässä yhteydessä erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin, erityisesti maahanmuuttajataustaisiin ryhmiin. Ruotsi voisi myös hyödyntää Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevaa aloitetta lisätäkseen investointeja vihreää siirtymää tukeviin teknologioihin. Puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden kehittäminen ja valmistus, mukaan lukien arvoketjujen lujittaminen sekä työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen puuttuminen, on tärkeää Ruotsin alueiden ja niillä toimivien pienten ja keskisuurten yritysten pitkän aikavälin kestävyyden ja kilpailukyvyn kannalta.

(23) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Ruotsilla on useita muita haasteita, jotka liittyvät i) oppilaiden, erityisesti sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden, koulutustulosten heikkenemiseen; ii) osaamisvajeeseen, joka on korostunein sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden keskuudessa; ja iii) kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

(24) Kansainvälisen oppimistulosten arviointiohjelman (PISA) vuoden 2022 tulosten perusteella ruotsalaisten oppilaiden perustaidot ovat heikentyneet vuoden 2018 jälkeen. Heikentyminen on ollut suurinta matematiikassa, jossa alisuorittajien osuus ylitti selvästi EU:n tavoitteen. Sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien oppilaiden alisuoriutumisaste on kasvanut entisestään, ja kuilu syntyperäisten ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden välillä on erittäin suuri. Lisäksi jatkuva pula

pätevistä opettajista saattaa vaikuttaa kielteisesti koulutusjärjestelmän laatuun ja oppilaiden suoriutumiseen.

(25) Vuonna 2022 kaikista ylemmän perusasteen koulutuksen päättäneistä oppilaista 15 prosentilla oli liian heikot tai puutteelliset arvosanat, jotta he olisivat päässeet toisen asteen oppilaitokseen. Tämä haittaa erityisesti sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevia ja maahanmuuttajataustaisia oppilaita, koska monet heistä eivät pääse toisen asteen koulutukseen. Tämä ryhmä on myös aliedustettuna yksityisissä kouluissa, joiden oppilailla on keskimäärin paremmat mahdollisuudet päästä jatko-opintoihin. Koska suurin osa Ruotsin työpaikoista edellyttää toisen asteen tai sitä korkeamman asteen tutkintoa, koulutustasojen ero lisää myös työttömyysriskiä, millä on kielteisiä vaikutuksia kotoutumiseen.

(26) Eri ryhmien välillä on suuria eroja osaamis- ja koulutustasoissa. Nämä erot korostuvat eniten EU:n ulkopuolella syntyneiden nuorten keskuudessa, jotka ovat Ruotsissa syntyneitä nuoria epätodennäköisemmin suorittaneet toisen asteen koulutuksen ja myös näitä epätodennäköisemmin työelämässä tai koulutuksessa. Tämä heikentää heidän työllistymismahdollisuuksiaan ja uhkaa Ruotsin kykyä parantaa edelleen kestävää kilpailukykyään. Lisäksi nämä osaamisvajeet pahentavat entisestään työvoimapulaa, josta kärsivät erityisesti teollisuus ja palvelualat, ja muodostavat suuren haasteen kehitykselle ja teollisuuden vihreälle siirtymälle maan pohjoisimmilla alueilla.

(27) Nykyisen politiikan perusteella vaikuttaa epätodennäköiseltä, että Ruotsi saavuttaa EU:n politiikan mukaiset vuodeksi 2030 asetetut kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevat tavoitteensa. Edelleenkään ei ole olemassa päivitettyjä ja kattavia kasvihuonekaasupäästöjä koskevia skenaarioita, joissa otetaan huomioon politiikassa vuosina 2023 ja 2024 tapahtuneet muutokset, koska tällä hetkellä saatavilla olevassa hallituksen ilmastoa koskevassa toimintasuunnitelmassa keskitytään vuoteen 2045 asti ulottuvaan pidempään aikaväliin eikä siinä esitetä määrällisiä skenaarioita päästöjen kehityspoluista vuoteen 2030 asti. Useat virallisten ja riippumattomien elinten tutkimukset näyttävät kuitenkin vahvistavan, että Ruotsin nykyisellä politiikalla jäädään kauas EU:n vuodeksi 2030 asetetuista kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteista. Tieliikenteen päästövähennykset ovat avainasemassa, jos Ruotsi aikoo saavuttaa EU:n politiikan mukaiset vuodeksi 2030 asetetut kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevat tavoitteensa. Öljy ja öljytuotteet muodostavat suurimman fossiilisten polttoaineiden kasvihuonekaasupäästöjen lähteen Ruotsissa, ja tieliikenteen osuus niiden energiankysynnästä on kolme neljäsosaa.

(28) Vaikka uusiutuvien energialähteiden osuus energian kokonaiskulutuksesta on Ruotsissa EU:n suurin, maalla on edelleen hyödyntämätöntä uusiutuvan energian potentiaalia. Tätä potentiaalia voitaisiin hyödyntää Etelä-Ruotsin teollisuuden meneillään olevan sähköistämiseen sekä Pohjois-Ruotsin innovatiivisen vihreän teollisuuden kehittämiseen ja hiilestä irtautumiseen, jotka edellyttävät sähköntuotannon lisäämistä entisestään. Maan uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin laajentamiselle on edelleen useita esteitä. Tämä voisi johtaa siihen, että Ruotsi ei saavuta suunniteltua tuulivoimakapasiteetin lisäämistä 13 gigawatilla ja aurinkovoimakapasiteetin lisäämistä noin 5 gigawatilla vuosina 2021–2030. Yksi tällainen este on esteiden salliminen sekä meri- että maatuulivoimalle. Nämä esteet johtuvat muun muassa lupamenettelyjen tehottomuudesta sekä kuntien ja puolustusviranomaisten veto-oikeudesta.

(29) Komission suorittama perusteellinen tarkastelu ja epätasapainojen olemassaoloa koskevat komission päätelmät huomioon ottaen asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät kotitalouksien suureen velkaan ja kiinteistöjen korkeisiin hintoihin.

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; pienentää kotitalouksien suureen velkaan ja asuntomarkkinoiden epätasapainoon liittyviä riskejä vähentämällä asuntolainojen korkojen verovähennyskelpoisuutta ja korottamalla juoksevia kiinteistöveroja, sekä kehittää samalla tarkoituksenmukaisia välineitä toimenpiteiden arvioimiseksi ja kohdentamiseksi entistä paremmin; edistää asuntorakentamista pahimman asuntopulan helpottamiseksi erityisesti poistamalla rakentamiseen liittyviä rakenteellisia esteitä; parantaa asuntomarkkinoiden tehokkuutta muun muassa uudistamalla vuokramarkkinoita;

2. pitkittyneiden viivästysten vuoksi nopeuttaa merkittävästi elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; väliarvioinnin yhteydessä keskittyy edelleen sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. parantaa koulutustuloksia – myös sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden koulutustuloksia – puuttumalla jatkuvaan pulaan pätevistä opettajista ja tukemalla edelleen oppilaiden siirtymistä toisen asteen oppilaitoksiin; kehittää erityisesti sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevan ja maahanmuuttajataustaisen työvoiman taitoja kohdennetuilla politiikkatoimilla ja resursseilla työmarkkinoille integroitumisen parantamiseksi;

4. varmistaa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamisen vähentämällä erityisesti tieliikenteen päästöjä ja nopeuttaa ja virtaviivaistaa lupamenettelyjä uusiutuvien energialähteiden käyttöön ottamiseksi erityisesti meri- ja maatuulivoiman osalta.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja